

Berichten

Buitenlands nieuws

GROOT-BRITANNIË

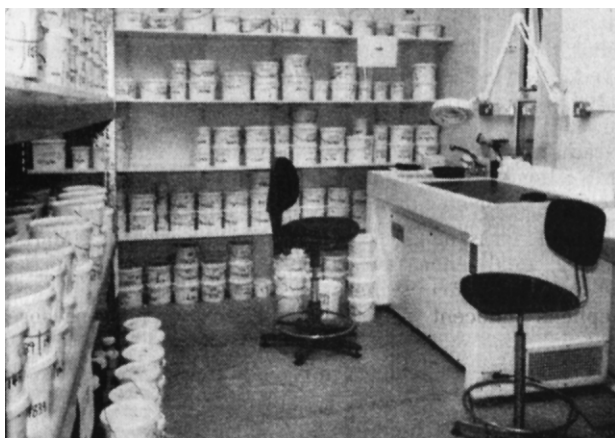
Orgaanschandaal: arrogante onbekwaamheid

Dick van V., de Nederlandse patholoog die betrokken is bij het orgaanschandaal in het Alder Hey-ziekenhuis in Liverpool, trekt in *The Sunday Times* (4 februari 2001) fel van leer tegen de Britse minister van Volksgezondheid, Alan Milburn, die hem ervan beschuldigt herhaaldelijk tegen nabestaanden van patiënten en tegen collega's te hebben gelogen. Ook wordt hij ervan beschuldigd medische dossiers te hebben gestolen en met statistische gegevens te hebben geknoeid (*The Independent*, 31 januari 2001). Milburn zoekt duidelijk een zondebok, maar vergeet dat er meer stafleden bij de zaak betrokken waren, want ook vóór en ná mijn tijd in het Alder Hey-ziekenhuis werden organen uitgenomen, opgeslagen en niet teruggegeven aan de nabestaanden, aldus Van V.

De totale omvang van het orgaanschandaal werd pas duidelijk toen een in opdracht van de overheid uitgevoerd onderzoek op 30 januari 2001 openbaar werd gemaakt. Hoewel de opslag van organen in het Alder Hey-ziekenhuis extreem is, worden in veel Britse ziekenhuizen organen zonder toestemming van nabestaanden uitgehaald en opgeslagen. De rapporten meldden meer dan 105.000 gevallen van orgaanopslag in ruim 130 ziekenhuizen (figuur 1).

Vorig jaar meldde Van V. al in een interview dat personeelsgebrek één van de oorzaken was waardoor post-mortem-onderzoek niet direct na de obductie kon worden uitgevoerd en dat daarom organen werden opgeslagen (*BBC News*, 21 februari 2000). Volgens de Nederlandse kankerepidemioloog J.W.W.Coebergh is het tekort aan pathologen in Groot-Brittannië, maar ook elders, inderdaad een groot probleem. Zo krijg je pathologen die het meest noodzakelijke doen en pathologen, zoals Van V., die als een eekhoorn gaan verzamelen (*Trouw*, 1 februari 2001).

De hoofdredactie van *The Independent* (31 januari 2001) meent echter dat het probleem ligt in de arrogante onbekwaamheid van sommige artsen, want naast de pathologie hebben ook de hartchirurgie en de gynaecologie hun schandalen. Hoewel het grootste deel van de artsen hun werk professioneel en naar behoren uitvoert, blijkt een zeer klein aantal artsen onbekwaam. Maar waarom kunnen zij hun werk toch jarenlang voortzetten?

FIGUUR 1. Illegale opslag van organen in het Alder Hey-ziekenhuis. (Bron: *The Independent*, 31 januari 2001.)

Een antwoord ligt volgens *The Independent* in het feit dat te weinig naar patiënten geluisterd wordt, want in alle schandalen hebben zij al vroeg signalen afgegeven. Britse medici moeten volgens de krant leren communiceren en inzien dat praten tegen patiënten iets heel anders is dan goed luisteren. Ook moeten medici geen beloften doen die zij toch niet (kunnen of willen) nakomen en moet er daadwerkelijk gehandeld worden als een patiënt twijfelt aan de bekwaamheid van een arts.

Met variant van ziekte van de Creutzfeldt-Jakob besmet bloed

Bloedproducten van 3 Britse donoren die later de variant van de ziekte van Creutzfeldt-Jakob (vCJD) hebben gekregen, zijn tussen 1996 en 2000 aan 11 landen (niet aan Nederland) verkocht. De bloedproducten zijn gebruikt door duizenden patiënten overal in de wereld en door een onbekend aantal Britten met hemofilie. De Britse autoriteiten hebben geprobeerd de mensen gerust te stellen door te laten weten dat het risico van een infectie via bloed of bloedproducten zuiver theoretisch is. Toch heeft men deze mogelijke bron van besmetting inmiddels uitgesloten door nu alleen nog vanuit de VS geïmporteerde bloedproducten te gebruiken (*The Times*, 30 januari 2001 en *The Guardian*, 5 februari 2001).

De Britse hemofiliepatiënten zijn woedend; het is nu al de derde keer in drie jaar dat zij te horen krijgen dat zij behandeld zijn met van vCJD-patiënten afkomstige stollingsfactoren. Ze zijn vooral verontwaardigd omdat ze nog steeds gebruik moeten maken van bloedproducten, terwijl er al lang met recombinanttechnieken gefabriceerde stollingsfactoren beschikbaar zijn. Die zijn echter veel duurder, waardoor de National Health Service ze in grote delen van Groot-Brittannië uit zuinigheid nog steeds niet beschikbaar stelt. Een woordvoerder van het Britse ministerie van Volksgezondheid noemde echter de uitspraken over het risico van vCJD door uit bloed gefabriceerde stollingsfactoren 'nergens op gebaseerd'.

Prof. Michael Banner van het King's College London en lid van een door de Britse regering aangestelde commissie van vCJD-experts was dit niet met het ministerie eens. Volgens hem zijn alle geruststellende uitlatingen 'ernstig misleidend' omdat de incubatietijd van deze ziekte veel te lang is om ook maar enige zekerheid te hebben.

De Britse regering wil nog een andere voorzorgsmaatregel nemen: voortaan worden voor tonsillectomieën alleen nog wegwerpinstrumenten gebruikt. Britse chirurgen hebben met een duizenden niet urgente amandeloperaties uitgesteld; ze wachten op het door de regering toegezegde wegwerpinstrumentarium.

'Als er een risico is voor de overdracht van vCJD door tonsillectomie-instrumenten, dan is er ook gevaar bij andere chirurgische procedures, vooral die aan de hersenen en het centrale zenuwstelsel', stelt prof. Peter Smith in *The Sunday Times* (4 februari 2001). Smith is de voorzitter van een door het Britse ministerie van Landbouw ingestelde speciale CJD-adviescommissie. Zouden bij al die operaties wegwerpinstrumenten gebruikt worden, dan kunnen de kosten oplopen tot 630 miljoen pond, waarvan het leeuwendeel opgaat aan oogchirurgische ingrepen omdat daarbij veel kostbare micro-instrumenten gebruikt worden.

Tot slot, het aantal vCJD-slachtoffers in Groot-Brittannië loopt sterk op: in 2000 is het gestegen naar 94, terwijl er in 4 voorgaande jaren 56 waren geregistreerd. Onder die patiënten bevonden zich 13 bloeddonoren. (Bijdrage J.B.Meijer van Putten.)